

Forma patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros
ministro 2011 m. birželio 15d.
įsakymu Nr. IV-446
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2011 m. rugsėjo 12 d. Nr. d. įsakymo
Nr. IV-568 redakcija)

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS ANTROJI

(nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sudarytojo pavadinimas kilmininko linksniu)

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBA A K T A S

2015-11-02 Nr. KPD-AV-885

data

Vilnius

vieta

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Taryba) s u d a r y t a
**Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2014-02-27
įsakymu Nr. I-47**

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris)

Taryba, s u s i d e d a n t i i š
pirmininko (-ės) Dalios Dijokienės ir narių:
(vardas ir pavardė kilmininko linksniu)

**Skirmantės Smilingytės-Žeimienės, Eligijaus Railos, Justinos Poškienės, Irenos
Staniūnienės,**

(vardai ir pavardės kilmininko linksniu, asmenis nurodyti per kablelį)

v a d o v a u d a m a s i Tarybos nuostatais, patvirtintais

**Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2015-01-15
įsakymu Nr. I-9**

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris, dokumentus nurodyti per kablelį)

n u s t a t o, kad:

1. Nekilnojamoji kultūros vertybė (toliau – vertybė) registruojama Kultūros vertybių
registre

(toliau – Registas) kaip:

- pavienis kultūros paveldo objektas (toliau – objektas)
 kompleksinis objektas (toliau – kompleksas),
kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai
 kultūros paveldo vietovė (toliau – vietovė)

pažymėti tik viena

2. Pavienis objektas yra: vieta statinys kitas nekilnojamas
daiktas

(pažymėti tik viena)

3. Komplexo dalys:

(kompleksą sudarantys objektai, jų kodai, priedo Nr.; objektus nurodyti per kabliataškį)

4. Vertybei suteikiamas pavadinimas su vardu ar vardais:

Gedučių dvaro sodybos fragmentų pastatas

(pilnas vertybės pavadinimas; vardas, vardai suderinami su pavadinimu)

5. Vertybei suteikiamas pavadinimas:

pastatas

(pagal Registro pavadinimų klasifikatorių)

6. Vertybė yra gyvenamojoje vietovėje ir (ne -) apima adresą objektą:

T. Grotuso g.

36

(gatvės pavadinimas ir jos tipas)
(g., pr., bul., al., skg., aklg., skv., a., pl., kel., tak.)

(pastato)
(Nr.)

(korpuso)
(Nr.)

Gedučiai (k.)

Guostagalio sen.

Pakruojo r. sav.

(gyvenamoji vietovė ir jos tipas)
(vs., k., gelež. st., mstl., m.)

(seniūnija)

(savivaldybė ir jos tipas)
(r., m., sav.)

7. Vertybės (**XVIII a. pab. (?)**;) vertingosios savybės yra:

7.1.1.2. tūris - **kompaktinis, stačiakampio plano, 1 a. su mansarda** (tūris iš dalies pakito 1924 m., nugriovus Š pastato dalį; -; žr. **13.6-13.7; BR Nr. 1; IKONOGR Nr. 4-5; FF Nr. 4-10; 2015 m.**); **stogo forma - pusvalminė, mezonino - dvišlaitė** (-; -; **FF Nr. 4-10; 2015 m.**); **stogo dangos medžiaga - skardos lakštų dangos tipas** (iki 1926 m. buvo dengtas lentelėmis; būklė patenkinama; **FF Nr. 4, 6-11; 2015 m.**); **kiti stogo elementai - raudonų plytų mūro dūmtraukio tipas** (-; būklė patenkinama; **FF Nr. 11; 2015 m.**);

7.1.1.3. aukštų išplanavimas - **kapitalinių sienų tinklas** (-; -; **BR Nr. 1; FF Nr. 4-10; 2015 m.**); **sienų angos, nišos - V, P, R fasadų stačiakampės langų ir durų angos** (dalis angų rekonstruotos, dalis užkaltos; būklė patenkinama; žr. **13.6; FF Nr. 4-10, 12-13; 2015 m.**); **vidaus patalpų plytų mūro segmentinių sąramų langų angos** (-; būklė patenkinama; **FF Nr. 20, 26; 2015 m.**); **vidaus patalpų segmentinių sąramų durų angos** (dalis angų užmūrytos, sumažintos; būklė bloga; **FF Nr. 23-24; 2015 m.**); **R dalies patalpų segmentinių sąramų nišos su plytų mūro puskolonėmis** (-; būklė bloga; **BR Nr. 1; FF Nr. 21-22; 2015 m.**); **vidaus patalpų stačiakampės sieninių spintų nišos** (kai kuriose patalpose išlikę medinių apvadų su prikaltėmis fragmentai; būklė bloga; **BR Nr. 1; FF Nr. 24, 27; 2015 m.**);

7.1.1.4. fasadų architektūros tūrinės detalės - **mezoninas V fasade** (-; būklė bloga; **FF Nr. 6-8; 2015 m.**); **fasadų apdaila ir puošyba - V, P, R fasadų tinko tipas** (-; būklė bloga; **FF Nr. 4-10; 2015 m.**);

7.1.1.5. konstrukcijos - **pamatas su lauko akmenų mūro cokoliu** (pamatas netyrinėtas; cokolio būklė patenkinama; **FF Nr. 10, 14; 2015 m.**); **raudonų keraminių plytų mūro sienos** (Š siena sunykusi, užmūryta silikatinėmis plytomis, apkalta lentomis; būklė patenkinama; **FF Nr. 9-10, 12; 2015 m.**); **P fasado frontono fachverkinės konstrukcijos sienos: medžio konstrukcijų su molio plytų mūro užpildu tipas** (-; būklė bloga; **FF Nr. 5, 15; 2015 m.**); **medinės sijinės perdangos tipas** (-; būklė bloga; **FF Nr. 16; 2015 m.**); **medinė gegninė stogo konstrukcija, sutvirtinta spyriais** (-; būklė patenkinama; **FF Nr. 17-18; 2015 m.**); **funkcinė įranga - medinių laiptų į mansardą tipas** (-; būklė bloga; **FF Nr. 19; 2015 m.**); **inžinerinė įranga - raudonų keraminių plytų mūro dūmtraukiai** (-; būklė patenkinama; **FF Nr. 17; 2015 m.**);

7.1.1.6. lubų, sienų, kolonų apdaila - **I a. vidaus patalpų tinkas** (netyrinėta; -; **FF Nr. 20-26; 2015 m.**);

7.1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos - **pirmo ūkinio pastato liekanos teritorijos R dalyje** (pastatas rekonstruotas sovietiniu laikotarpiu; būklė bloga; **TRP 2; FF Nr. 28-30; 2015 m.**); **antro ūkinio pastato liekanos teritorijos R dalyje** (pastatas rekonstruotas 1958 m.; būklė bloga; **TRP 3; FF Nr. 31; 2015 m.**); pastato vieta teritorijos ŠV dalyje (išlikę akmenų mūro pamatai; -; žr. **13.3; FF Nr. 32; 2015 m.**);

7.1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - **lygus reljefas** (-; -; FF Nr. 1-3, 32; 2015 m.);
 7.1.3.7. upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai - **pirmas ir antras tvenkiniai teritorijos Š dalyje** (iš dalies pakitę; -; TRP 5, 6; FF Nr. 2-3, 33-34; 2015 m.);
 7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius - **Upytės pavieto dūmų surašymo knygoje dvaras paminėtas 1775 m. Gedučių dvare gyveno ir dirbo pasaulinio garso mokslininkas, pirmasis Lietuvos fizikas chemikas, geologas Teodoras Grotusas** (tikrasis vardas Kristijonas Johanas Ditrichas) (1785-1822). **Jis 1785 m. su motina persikėlė į Gedučių dvaro sodybą. Vėliau, išvykęs mokytis į užsienį, grįžo 1808 m. Nuo to laiko iki 1822 m. gyveno Gedučiuose. T. Grotusas 1805 m. Romoje paskelbė elektrolizės teoriją, kurioje išdėstė pagrindinius jos principus: jonų egzistavimą, disociaciją, rekombinaciją. Ši teorija tapo M. Faradėjaus elektrolizės dėsnio išeities tašku. Jis yra ir fotochemijos teorijos pradininkas. Jo darbuose suformuluoti ne tik pagrindiniai fotochemijos dėsniai, bet ir pirmą kartą paaiškinta šviesos cheminio veikimo teorija, kurią toliau išvystė Dž. Dreiperis ir A. Einšteinas. 1985 m., minint Grotuso 200-ųjų gimimo metų sukaktį, pastatytas paminklinis akmuo su mokslininko bareljefu ir įrašu: „Nors šviesa nušviečia tamsą, bet nieko nėra tamsesnio už šviesą.“ (IKONOGR Nr. 6), aut. Irma Baranauskaitė, R. Daugintis. Po T. Grotuso mirties Gedučių dvarą nupirko rusų armijos generolas - **leitenantas Ferdinandas Tornau** (1785-1850). Nuo 1850 m. dvarą valdė Jaunsaulės baronas Kaškulis, apie 1892 m. - Plonėno baronas Povilas Hanas, 1925 m. - Anatanas ir Povilas Gumbelevičius. Sovietiniu laikotarpiu dvaro sodybos teritorijoje buvo įrengtos kolūkio fermos. Šio metu išlikęs vienintelis pastatas sodybos V dalyje, kuris nenaudojamas. Pastaba: Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus.**

(apibūdinimas, būklė, nuoroda į pridedamą fiksaciją, aprašymo data; nurodyti per kabliataškį)

8. Žemiau nurodyti kilnojamieji daiktai, saugomi pagal Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, yra kultūros paveldo statinio vertingosios savybės:

(kilnojamosios kultūros vertybės, jų kodai; nurodyti per kablielį)

9. Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje yra:

9.1. Pavienio objekto teritorijoje yra:

(pavienio objekto teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.2. Komplekso teritorijoje yra:

(komplekso teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.3. Vietovėje yra:

(į vietovę įeinančios vertybės, jų kodai; vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

10. Vertybės vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys yra:

☒ Archeologinis	☒ lemiantis reikšmingumą		
☐ Povandeninis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas	☐ retas
		☐ svarbus	☐ unikalus

☐ Mitologinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Etnokultūrinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ Architektūrinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Urbanistinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Želdynų	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Inžinerinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Istorinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☒ Memorialinis	☒ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☒ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Dailės	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Sakralinis	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Kultūrinės raiškos	☐ lemiantis reikšmingumą	☐ tipiškas ☐ svarbus	☐ retas ☐ unikalus
☐ Kraštovaizdžio			
(galima pažymėti kelis)	(galima pažymėti kelis)	(pažymėti kiekvienam pobūdžiui tik vieną)	

11. Pavienio ar kompleksinio objekto, ar vietovės reikšmingumo lygmuo yra:

nacionalinis regioninis vietinis

(pažymėti tik vieną)

12. Vertybės apibrėžta teritorija:

12.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	X (abscisė)	Y (ordinatė)	Geokodas	Aprašymas
1	K	20	507891,72	6230079,27	kv6	
2	K	20	508035,19	6229966,00	kv6	
3	K	20	508056,95	6229947,64	kv6	
4	K	20	508090,23	6229856,30	kv6	
5	K	20	507967,06	6229804,66	kv6	
6	K	20	507900,57	6229783,58	kv6	
7	K	20	507896,41	6229782,52	kv6	

8	K	20	507889,67	6229816,39	kv6	
9	K	20	507878,04	6229814,04	kv6	
10	K	20	507870,87	6229809,09	kv6	
11	K	20	507838,73	6229802,94	kv6	
12	K	20	507801,97	6229796,43	kv6	
13	K	20	507751,95	6229789,61	kv6	
14	K	20	507721,15	6229785,01	kv6	
15	K	20	507715,89	6229806,43	kv6	
16	K	20	507711,65	6229819,03	kv6	
17	K	20	507703,91	6229831,98	kv6	
18	K	20	507839,79	6229950,83	kv6	
19	K	20	507836,71	6229960,96	kv6	
20	K	20	507825,56	6229998,41	kv6	
21	K	20	507820,20	6230016,99	kv6	
22	K	20	507807,08	6230046,17	kv6	
23	K	20	507825,54	6230052,60	kv6	
24	K	20	507838,56	6230057,17	kv6	
25	K	20	507856,14	6230064,74	kv6	
26	K	20	507891,72	6230079,27	kv6	

12.2. plotas yra:

63500,00 kv. m

13. Šaltiniai ir literatūra (archyvinė medžiaga, tyrimų ataskaitos, publikacijos ir kt.):

13.1. JANUŠONIS, Gintautas Juozas. Mūšos kraštas, Kaunas, 2007, p. 310-311.

13.2. KRIŠTOPAITIS, Algimantas Juozas. Pralenkęs laiką: Theodor Grotthuss. Vilnius, 2001, 279 p.

13.3. LAUŽIKAS, Rimvydas. Gedučių dvarvietės (Pakruojo rajone) žvalgomųjų archeologinių tyrimų 2003 m. ataskaita. Kulionys, 2004. Kultūros paveldo centro archyvas, f. 39, ap. 1, b. 1459.

13.4. LAUŽIKAS, Rimvydas. Teodoro Grotthusso mokslinės laboratorijos liekanų paieška Gedučių dvarvietėje. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje. Vilnius, 2003, p. 160-161.

13.5. LEŠČINSKAS, Vytautas. Dvarelis. Vienos giminės istorija. Vilnius, 2010, p. 144.

13.6. MITKIENĖ, Aida; ŠULSKAITĖ-BEKERĖ, Ž. Gedučių dvaro sodyba. Kumetynas. 2010 m. Iš: Dvarų sodybų stebėsenos ataskaita. Lietuvos pilių ir dvarų asociacija. [Žiūrėta 2015 01 13]. Prieiga per internetą: <http://dvarai.lt/stebesena/7/>

13.7. Sodybos vieta ir buv. kumetynas. Kultūros vertybės duomenų byla. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka, IV443.

13.8. ZEMLICKAS, Gediminas. Gedučiuose, Lietuvos pakraštys. Mokslo Lietuva, 2006, birželio 22 – liepos 5, nr. 12(346), p. 1, 8-9.

13.9. Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas, V., 1973, p. 70 .

13.10. Lietuvos Respublikos istorijos ir kultūros paminklų sąrašas, V., 1993, p. 216.

14. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

Taryba šiuo a k t u

n u t a r i a, jog vertybei reikalinga teisinė apsauga.

n u t a r i a, jog turi būti patikslinti Registre registruotos
vertybės duomenys:

(galima pažymėti abu)

11041

(kodas)

PRIDEDAMA:

1. Fotofiksacija, 35 nuotr.
2. Apibrėžtų teritorijos ribų planas, 1 lap.
3. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas, 8 lap.
4. Brėžiniai, 1 lap.
5. Ikonografinė medžiaga, 6 lap.

Pirmininkas

Dalia Dijokienė